

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5OboE/132/2013
Identifikačné číslo spisu:	7809205575
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Darina Ličková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7809205575.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpený: Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti povinnej L. A., nar. XX. L. XXXX, bytom L., o vymoženie 286,13 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 10 Er 443/2009, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. mája 2013, č. k. 14 CoE 416/2012-50 a o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v v Košiciach z 27. mája 2013, č. k. 14 CoE 416/2012-50, takto

rozhodol:

Konanie o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. mája 2013, č. k. 14 CoE 416/2012-50, v časti týkajúcej sa zamietnutia návrhu na prerušenie konania z a s t a v u j e .

Návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania sa z a m i e t a .

Dovolanie oprávneného sa o d m i e t a .

Povinnej sa náhrada trov dovolacieho a odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Rožňava poveril súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu na základe rozhodcovského rozsudku z 26. mája 2009 sp. zn. SR 02405/09 Stáleho rozhodcovského súdu, ktorý zriadila Slovenská rozhodcovská, a. s. (ďalej len „označený rozhodcovský rozsudok“).

Okresný súd Rožňava uznesením zo 14. augusta 2012, č. k. 10 Er 443/2009-26, exekúciu vyhlásil za neprípustnú, túto zastavil a zaviazal oprávneného uhradiť odmenu a náhradu hotových výdavkov vo výške 39,83 eur súdnemu exekútorovi JUDr. Rudolfovi Krutému, Záhradnícka 60, Bratislava v lehote do 10 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

V odôvodnení uviedol, že na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie a exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a. s., so sídlom v Bratislave z 26. mája 2009, č. SR 02405/09, poveril súd prvého stupňa vykonaním exekúcie vo veci súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého poverením č. 5808 022088* z 12. augusta 2009.

Súd prvého stupňa s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/164/1996 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 a podľa ust. § 103 a § 251 ods. 4 O. s. p., § 41 ods. 2 písm. d/, § 57 ods. 1 písm. g/, ods. 2, § 58 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), § 44 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZoRK“), § 2 písm. a/, písm. b/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 39, § 52 ods. 1, 3, 4, § 53 ods. 1, 4, 5, § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka preskúmal podmienky predmetného exekučného konania. Súd prvého stupňa zistil, že medzi účastníkmi konania bola 17. decembra 2007 uzatvorená zmluva o úvere č. 7510092, na základe ktorej oprávnený poskytol povinnému úver vo výške 5 000,-- Sk. Zmluva o úvere v bode 17. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru obsahovala aj rozhodcovskú doložku, podľa ktorej všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené a) pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a. s., so sídlom Karloveské rameno 8, Bratislava, alebo b) pred príslušným súdom Slovenskej republiky. Súd prvého stupňa posúdil túto zmluvu ako zmluvu spotrebiteľskú podľa ustanovenia § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Uviedol, že základnou zásadou spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, t. j. ustanovenie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Praktickým dôsledkom rozhodcovskej doložky tak, ako bola formulovaná v bode 17. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru je, že spotrebiteľovi je fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom v prípade, ak oprávnený podá žalobu na rozhodcovský súd. Znenie rozhodcovskej doložky síce neodporuje doslovnému zneniu zákona, avšak svojimi dôsledkami sleduje tento cieľ, teda zákon obchádza (in fraudem legis). Na základe uvedeného bol súd prvého stupňa toho názoru, že ustanovenie bodu 17 zmluvy o úvere je v rozpore so znením § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ako také je absolútne neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Keďže právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie v predmetnej veci bola založená na absolútne neplatnom právnom úkone (§ 39 Občianskeho zákonníka), súd prvého stupňa exekúciu vyhlásil za neprípustnú a túto zastavil podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku. Súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý požiadal súd prvého stupňa o priznanie trov vo výške 39,83 eur.

O trovách exekúcie rozhodol podľa ust. § 196, § 200 ods. 1 a 2, § 203 ods. 1 Exekučného poriadku a na náhradu trov exekúcie vo výške 39,83 eur zaviazal oprávneného podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, nakoľko tento zaviniť zastavenie exekúcie tým, že podal návrh na jej vykonanie na základe nespôsobilého exekučného titulu. Súd prvého stupňa tieto trovy exekúcie preskúmal v zmysle vyhlášky MS SR č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení platnom od 1. mája 2008 a priznal súdnemu exekútorovi v súlade s ustanovením § 14 ods. 1, § 21a, § 15 a § 22 vyhlášky - odmena 33,19 eur, vrátane DPH z odmeny vo výške 20%, t. j. 6,64 eur. Trovy exekúcie priznané súdnemu exekútorovi spolu 39,83 eur.

Na odvolanie oprávneného vec prejednal Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací. Po preskúmaní napadnutého uznesenia rozhodol uznesením z 27. mája 2013, č. k. 14 CoE 416/2012-50 tak, že návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol, napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a zastavení exekúcie ako vecne správne potvrdil a účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Odvolací súd z predloženého súdneho spisu zistil, že oprávnený a povinná uzavreli 17. decembra 2007 zmluvu o úvere č. 7510092, podľa ktorej oprávnený poskytol povinnej úver vo výške 5 000,-- Sk.

Odvolací súd poukázal na ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka a uviedol, že pokiaľ ide o charakter samotnej zmluvy o úvere, tento nemožno posudzovať len podľa predpisov slovenského právneho poriadku, ale aj podľa práva Európskej únie, nakoľko v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy bola Slovenská republika členským štátom Európskej únie. Z tohto členstva jej o. i. vzniká povinnosť rešpektovať všetky právne akty prijaté orgánmi zriadenými Zmluvou o založení Európskych spoločenstiev a Zmluvou o Európskej únii, a to aj tie, ktoré boli prijaté pred dňom

vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie. Takýmto právnym aktom je aj Smernica Rady Európskej únie č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica rady 93/13/EHS“).

V súvislosti so Smernicou Rady 93/13/EHS, odvolací súd poukázal na č. 2 písm. b/ a písm. c/ a uviedol, že pri jej výklade Európsky súdny dvor vo viacerých veciach konštatoval, že je v rozpore s cieľmi smernice, ak vnútroštátna právna úprava bráni plné uplatnenie práv spotrebiteľa, a to napríklad v rozsudku vo veci C - 473/00 Cofidis.

Odvolací súd uviedol, že v prejednávanej veci nie je sporné, že oprávnený POHOTOVOŠŤ, s. r. o., ktorý predmetnú zmluvu o úvere s povinnou uzatváral, je dodávateľom služby - poskytovanie úverov a pôžičiek z vlastných zdrojov nebankovým spôsobom, čo vyplýva aj z predmetu jeho činnosti zapísaného v obchodnom registri. Povinná pri uzatváraní zmluvy o úvere vystupovala ako fyzická osoba a zo žiadnych ustanovení zmluvy nevyplyva, že konal s cieľom vzťahujúcim sa k jeho obchodu, povolaniu alebo podnikaniu (čl. 2 písm. b/ Smernice Rady 93/13/EHS). Zmluva o úvere bola predtlačená na vopred pripravenom formulári, ktorý oprávnený bežne používal v rámci svojej obchodnej činnosti - poskytovania úverov. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že na predmetný zmluvný vzťah účastníkov konania, ktorý vznikol uzatvorením zmluvy o úvere 17. decembra 2007, je treba aplikovať ustanovenie § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko pri jeho aplikácii je potrebné použiť tzv. eurokonformný výklad, pretože v čase uzatvorenia tejto zmluvy o úvere bola Slovenská republika členským štátom Európskej únie. Podľa Smernice Rady 93/13/EHS súd členského štátu, ako vnútroštátny súd, ex offio musí posúdiť, či zmluva podľa svojho obsahu je spotrebiteľskou, aj napriek tomu, že je pomenovaná inak, alebo zmluvné strany jej obsah dohodli podľa iného právneho predpisu, napríklad Obchodného zákonníka. Podľa odvolacieho súdu je nepochybné, že právny vzťah medzi oprávneným a povinným je vzťahom spotrebiteľským, a preto je naň potrebné aplikovať ustanovenia chrániace práva spotrebiteľa, teda aj Smernicu Rady 93/13/EHS a ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, aj keď to z týchto ustanovení priamo nevyplyva.

Odvolací súd uviedol, že oprávnený namietal posúdenie rozhodcovskej doložky, ktorá zakladala právomoc rozhodcovského súdu v predmetnej veci konať a vydať rozhodcovský rozsudok, ako neprijateľnej podmienky v spotrebiteľských zmluvách. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na znenie bodu 17 Všeobecných obchodných podmienok poskytnutia úveru, na ust. § 53 ods. 1 a ods. 4 písm. r/ a § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu pred rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v krízových situáciách a vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy.

Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 4 písm. r/ za neprijateľné označil dojednanie, vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, nakoľko takéto dojednanie spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. V zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je takéto neprijateľná podmienka absolútne neplatná. Aj keď citované ustanovenie bolo do právneho poriadku Slovenskej republiky zavedené až novelou účinnou od 1. januára 2008, táto okolnosť nie je dôvodom na iné vyhodnotenie takejto neprijateľnej podmienky u zmlúv uzatvorených pred 31. decembrom 2007. Občiansky zákonník účinný do 31. decembra 2007 len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať i iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ust. § 53 vždy spájal sankciu neplatnosti. Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť absolútnu, pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

Odvolací súd sa stotožnil s posúdením uvedenej doložky ako neprijateľnej podmienky, nakoľko praktickým dôsledkom takto formulovanej rozhodcovskej doložky je skutočnosť, že spotrebiteľovi, teda povinnému, je fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom v prípade, ak oprávnený podá žalobu na rozhodcovský súd. Pre povinného to znamená povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu pred súkromnou osobou, ktorú si oprávnený už predformuloval v zmluve a na výbere ktorej spotrebiteľ nemal žiadnu účasť. Pritom tak dôležitá klauzula, akou je dojednanie osoby na rozhodovanie sporu, je skrytá v množstve drobných klauzúl z dôvodu, aby sa nekomplikoval proces založenia sporového procesu podľa predstáv oprávneného.

Odvolací súd zastal názor, že ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v tak závažnej veci, akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces, nedokáže náležite naplánovať, sú plne namieste. Rozhodcovská doložka v predmetnej veci, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul v predmetnom konaní, znemožňuje voľbou spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu všeobecným súdom, ak dodávateľ ešte pred spotrebiteľom podal žalobu ako prvý na rozhodcovskom súde. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splynutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým zmluvným dojednaniám, a teda aj rozhodcovskému konaniu, ak ho vyvolal dodávateľ ako prvý.

Napriek formálnemu zneniu rozhodcovskej doložky teda reálne dochádza k narušeniu Smernicou Rady 93/13/EHS sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami, a to v neprospech spotrebiteľa (dlžníka). Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj takáto doložka, vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu (a to či už z nevedomosti alebo nemožnosti vplývať na obsah zmluvy), čo je v podmienkach právneho štátu neprijateľným javom - podmienkou. Spôsob, akým bola rozhodcovská doložka koncipovaná, naplnia podmienku uvedenú v písm. q/ bodu 1 Prílohy Smernice Rady 93/13 EHS a v ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v tom význame, že rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov zo zmluvy, čo je neprijateľné.

Z uvedeného vyplýva, že rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom je exekučný titul, sa uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán, rozhodcovská doložka obsiahnutá v zmluve o úvere bola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatnou podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a teda rozhodcovský rozsudok vydaný v tomto konaní nemôže byť spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie.

K námietke oprávneného týkajúcej sa opätovného preskúmania podmienok exekučného konania odvolací súd uvádza, že v čase rozhodovania súdu prvého stupňa o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie tomuto bol predložený len exekučný titul a návrh na vykonanie exekúcie. Až v priebehu exekúcie oprávnený predložil súdu prvého stupňa zmluvu o úvere, nároky z ktorej boli predmetom rozhodcovského konania. Prihliadať na splnenie podmienok konania je úlohou súdu v každom štádiu konania, a to aj z úradnej moci. V prípade, ak súdu prvého stupňa bola v priebehu exekúcie predložená zmluva o úvere a z tejto zistil, že vymáhaný nárok je v rozpore so zákonom, v zmysle ust. § 58 ods. 1 Exekučného poriadku v spojení s ustanovením § 45 ZoRK bol oprávnený exekúciu zastaviť aj bez návrhu.

Odvolací súd z týchto dôvodov už považoval za nadbytočné zaoberať sa ďalšími nedostatkami exekučného titulu a napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa vo výrokoch o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a o zastavení exekúcie podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil, pretože predmetný rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom.

Oprávnený podal odvolanie proti napadnutému uzneseniu v celom rozsahu, nakoľko však proti výroku o trovách exekúcie nič nenamietal, odvolací súd tento výrok tiež potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny.

V súvislosti s návrhom oprávneného na prerušenie konania odvolací súd poukázal na znenie ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ a § 36 ods. 5 Exekučného poriadku. Odvolací súd však nedospel k záveru, že by v prejednávacom prípade existovala potreba obrátiť sa s predbežnou otázkou výkladu úniového práva na Súdny dvor EÚ, návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol.

V závere odvolací súd ešte poukázal na ust. § 30 ods. 1, § 4, § 3 Exekučného poriadku a na nález Ústavného súdu SR č. III. ÚS 322/2010 z 13. apríla 2011.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 2 O. s. p. a účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pretože oprávnený nemal v odvolacom konaní úspech a ostatným účastníkom konania v tomto odvolacom konaní preukázateľné trovy konania nevznikli.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že:

- a) súd rozhodol nad rámec zverenej právomoci (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. a/ O. s. p.),
- b) v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. d/ O. s. p.),
- c) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (ust. § 241 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. e/ O. s. p.),
- d) súd svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. f/ O. s. p.),
- e) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, najmä súd nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonával náležité dokazovanie (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Na základe právnej argumentácie uvedenej v dovolaní oprávnený navrhuje, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a keďže rovnakými vadami je postihnuté aj rozhodnutie prvostupňového súdu žiada, aby dovolací súd v celom rozsahu zrušil aj uznesenie prvostupňového súdu a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a v prípade úspechu bola oprávnenému priznaná náhrada trov dovolacieho konania. Oprávnený tiež navrhol, aby súd prerušil konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243c O. s. p. a Súdnemu dvoru EÚ na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ predložil prejudiciálne otázky v znení, aké je uvedené v dovolaní. Oprávnený tiež navrhol, aby dovolací súd postupoval podľa ust. § 243 O. s. p. a rozhodol o odložení vykonateľnosti napadnutého uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 27. mája 2013, sp. zn. 14 CoE 416/2012, a to so zreteľom na uvedenú právnu argumentáciu a najmä skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie vykazuje tak závažné právne nedostatky, že jeho výkon v prostredí právneho štátu je vylúčený.

Proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený aj odvolanie v časti, ktorou odvolací súd zamietol jeho návrh na prerušenie konania podľa us. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ. Svoje odvolanie odôvodnil predovšetkým tým, že súd mu svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom podľa § 205 ods. 2 písm. a/ a § 221 ods. 1 písm. d/ O. s. p., že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p., keď súd nesprávne interpretoval a aplikoval ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ v spojení s ustanovením § 36 ods. 5 Exekučného poriadku. Zdôraznil tiež, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok odôvodnenia, a že v ňom bol nesprávne poučený o nemožnosti napadnúť odvolaním výrok o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Za týchto okolností je napadnuté rozhodnutie svojvoľné, arbitrárne, porušujúce jeho ústavné právo vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Ústavy SR, ako aj z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie v označenom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

Povinná ani súdny exekútor sa k podaniam oprávneného nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) najskôr skúmal, či sú dané procesné predpoklady, za splnenia ktorých môže konať o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. mája 2013, č. k. 14 CoE 416/2012-50, v časti o zamietnutí návrhu na prerušenie konania.

Oprávnený v procesnom postavení, v ktorom sa nachádza v preskúmvanej veci, bol už účastníkom konania vo viacerých iných, skutkovo a právne obdobných konaniach pred najvyšším súdom, v ktorých - tak, ako aj v tomto prípade - podal odvolanie proti rozhodnutiu krajského súdu; najvyšší súd konanie o jeho odvolaniach v týchto veciach zastavil (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu zo 14. marca sp. zn. 3 Cdo 28/2013 a sp. zn. 3 Cdo 24/2013, ako aj z 25. marca 2013 sp. zn. 3 Cdo 7/2013) s tým, že a) odvolaním možno napadnúť len rozhodnutie súdu prvého stupňa, b) rozhodnutie krajského súdu, ktorým bol v odvolacom konaní zamietnutý návrh na prerušenie konania, a ktorým bolo potvrdené odvolaním napadnuté rozhodnutie, nie je rozhodnutím krajského súdu ako súdu prvého stupňa (ale je rozhodnutím odvolacieho súdu) a c) najvyšší súd na rozhodnutie o odvolaní smerujúcom proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je funkčne príslušný (§ 9 ods. 1 a 2 O. s. p. a § 10 ods. 1 a 2 O. s. p.). Najvyšší súd na uvedené rozhodnutia v podrobnostiach poukazuje s tým, že aj v preskúmvanej veci sa stotožňuje s právnymi závermi v nich vyjadrenými.

Vzhľadom na to, že funkčná príslušnosť najvyššieho súdu na prejednanie odvolania oprávneného nie je daná, najvyšší súd konanie o odvolaní zastavil (§ 103 a § 104 ods. 1 O. s. p.).

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. mája 2013, č. k. 14 CoE 416/2012-50, podal včas oprávnený, zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O. s. p., skúmal, či je dôvodný jeho návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

K podobnému návrhu oprávneného na prerušenie dovolacieho konania sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých ten istý oprávnený vystupoval v procesnom postavení dovolateľa. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia zo 14. mája 2013 sp. zn. 3 ECdo 46/2013, 3 Co 44/2013, z 3. júla 2013 sp. zn. 3 ECdo 76/2013 a z 3. júla 2013 sp. zn. 3 Cdo 34/2013, na ktoré v podrobnostiach poukazuje s tým, že s právnymi závermi v nich vyjadrenými sa stotožňuje aj v preskúmvanej veci, pre účely ktorej opakuje, že Súdny dvor má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a) výkladu zmlúv; b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Európskej únie. Pokiaľ ale procesný postup súdov vo veci, v ktorej sa navrhuje prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., má podklad v aplikácii vnútroštátneho práva, nie je žiadny dôvod pre prerušenie konania.

V danom prípade sa síce v dovolaní napadnutých rozhodnutiach spomína aj Smernica, z určujúceho hľadiska išlo, ale zo strany súdov nižších stupňov o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov (Občianskeho zákonníka a Exekučného poriadku). Najvyšší súd vzhľadom na to nedôvodný návrh na prerušenie konania zamietol.

V ďalšom najvyšší súd bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či oprávneným podané dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p., oprávneným napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky žiadneho z nich. Dovolanie oprávneného preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Oprávnený procesné vady konania

v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

K obsahovo rovnakým námietkam oprávneného, z ktorých vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť jeho dovolania podaného v preskúmvanej veci, sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých ten istý oprávnený vystupoval v procesnom postavení dovolateľa. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia z 28. februára 2013 sp. zn.: 2 Cdo 17/2013, z 30. apríla 2013 sp. zn.: 2 ECdo 16/2013, z 24. mája 2013 sp. zn.: 2 ECdo 90/2013, z 26. júna 2013 sp. zn.: 2 Cdo 7/2013, z 26. júla 2013 sp. zn.: 2 ECdo 63/2013, z 3. júla 2013 sp. zn.: 3 Cdo 58/2013, 14. mája 2013 sp. zn.: 3 ECdo 46/2013, 3. júla 2013 sp. zn.: 3 ECdo 76/2013, 3. júla 2013 sp. zn.: 3 Cdo 34/2013, 6. augusta 2013 sp. zn.: 3 Cdo 2/2013 a 6. augusta 2013 sp. zn.: 3 Cdo 45/2013 a konštatuje, že právne závery, ku ktorým dospel v týchto rozhodnutiach, sú plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci.

V rozhodnutiach uvedených v predchádzajúcom odseku najvyšší súd konštatoval, že: Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O. s. p.) je daná, iba ak súd rozhodol vo veci, o ktorej nemal rozhodnúť; rozhodovanie súdov v exekučných veciach ale vyplýva priamo zo zákona (viď napríklad § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, nie je rozhodnutím o veci samej, a preto nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci v zmysle v § 237 písm. d/ O. s. p. (viď aj rozhodnutie najvyššieho súdu z 1. februára 2012 sp. zn. 5 Cdo 205/2011 a tiež Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. júna 2012 sp. zn. III. ÚS 254/2012).

Ustanovenie § 237 písm. e/ O. s. p. dopadá iba na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania - nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu; v danom prípade ale bol podaný návrh na vykonanie exekúcie.

Nejde o vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ak súd pri skúmaní, či je exekučný titul vykonateľný (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu a nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O. s. p.), lebo je postačujúce, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu.

Nejde o vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ak súd oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie, či k návrhu na vykonanie pripojený exekučný titul je formálne aj materiálne vykonateľný, nevykonával na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného; obdobne - teda aj bez nariadenia pojednávania, vykonania dokazovania a osobnej účasti oprávneného - môže exekučný súd dospieť k tomuto záveru aj pri riešení identickej otázky (vykonateľnosti exekučného titulu) v neskorších štádiách exekučného konania.

Ak sa exekúcia navrhuje na podklade rozhodnutia takého rozhodcovského súdu, ktorý nemal právomoc vydať ho, zastavením exekúcie sa neodopiera právo na výkon rozhodnutia a neznemožňuje oprávnenému možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.); pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (R 46/2012).

Tieto právne závery zastáva najvyšší súd aj v preskúmvanej veci. Najvyšší súd sa stotožňuje s názorom, že v danom prípade uzavretá rozhodcovská doložka - z dôvodov vysvetlených už súdmi nižších stupňov - je neprijateľná podmienka spotrebiteľskej zmluvy (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), čo zakladá jej neplatnosť. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vydať označený rozhodcovský rozsudok, ktorý vzhľadom na to nie je vykonateľný exekučný titul.

Nedôvodnou je i námietka oprávneného, že mu súdy svojím postupom odňali možnosť konať pred súdom, keďže nebolo nariadené v zmysle § 57 ods. 5 Exekučného poriadku ústne pojednávanie. Toto ustanovenie však (účinné od 9. augusta 2012 do 31. decembra 2012) ustanovovalo povinnosť nariadiť pojednávanie iba v prípadoch zastavenia exekúcie v zmysle § 57 ods. 1 písm. g/ a k/. Ako vyplýva z rozhodnutia exekučného súdu, tento exekúciu zastavil podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku, a teda exekúciu vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý nemožno exekúciu vykonať. So zreteľom na účinnosť ust. § 57 ods. 5 Exekučného poriadku (iba do 31. decembra 2012), nebolo by možné (vo vytýkanom smere) dosiahnuť žiadnu nápravu ani zrušením dovolaním napadnutého rozhodnutia. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že dané ustanovenie je svojím charakterom procesné a na rozdiel od hmotného práva platí zásada, že v prípade procesných predpisov sa postupuje podľa procesných predpisov účinných v čase úkonov súdu. Z uvedeného vyplýva, že aj v prípade zrušenia rozhodnutí odvolacieho aj prvostupňového súdu, by tieto neboli povinné nariadiť vo veci ústne pojednávanie, pretože ust. § 57 ods. 5 Exekučného poriadku už nie je účinné.

V danom prípade síce konanie je postihnuté inou vadou, avšak táto vada nemala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Iná vada konania (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tohto tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné; o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Je potrebné ešte k argumentácii oprávneného uviesť, že už súd prvého stupňa konštatoval neprijateľnosť rozhodcovskej doložky a povinný v ďalšom konaní pri vedomí tohto záveru súdu o neprijateľnosti podmienky (z rozhodnutia súdu prvého stupňa) nevyjadril vôľu, že si nepraje, aby bolo vylúčené jej uplatnenie, čím by vlastne vyslovil súhlas s dotknutou zmluvnou podmienkou. Odvolací súd pri zistení totožného záveru o neprijateľnosti zmluvnej podmienky ako súd prvého stupňa mohol ex offo vyvodzovať dôsledky tohto zistenia. Oprávnený i povinný mali v konaní tak pred súdom prvého i druhého stupňa možnosť oboznámiť sa s obsahom spisu, avšak najneskôr z rozhodnutia súdu prvého stupňa už mali vedomosť o tom, že v konaní sa posudzuje otázka formálnej i materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu (čo je napokon exekučný súd povinný), a že v rámci tohto posudzovania sa skúma prijateľnosť rozhodcovskej doložky, od ktorej odvodzoval rozhodcovský súd svoju právomoc na rozhodnutie veci rozhodcovským rozsudkom, ktorý bol predložený v tomto konaní ako exekučný titul. Oprávnený zaujal stanovisko k právnemu záveru súdu prvého stupňa o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky v podanom odvolaní. Legitímne teda mohol očakávať v odvolacom konaní otváranie otázky prijateľnosti rozhodcovskej doložky, ale napokon aj v prvostupňovom konaní, pretože exekučný súd je povinný skúmať vykonateľnosť exekučného titulu (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) a taktiež je aj bez návrhu povinný zastaviť exekúciu prebiehajúcu na základe tuzemského rozhodcovského rozsudku, ak zistí v rozhodcovskom konaní také vady, výsledkom ktorých je, že rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom (§ 45 ods. 2 ZoRK).

V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody rozhodnutia. Rovnako odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Ich rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Námietka oprávneného, týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutí súdov oboch stupňov, rovnako nie je dôvodná.

K námietke oprávneného, že slovenský preklad Smernice Rady 93/13/EHS nie je správny, najvyšší súd uvádza, že až do nadobudnutia účinnosti nariadenia Rady č. 216/2013 zo 7. marca 2013 o elektronickom uverejňovaní Úradného vestníka Európskej únie je právne záväznou jeho písomná podoba, ktorej vyhotovenia v slovenskom jazyku zabezpečuje Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (§ 3 zákona č. 416/2004 Z. z. o úradnom vestníku Európskej únie).

K námietke oprávneného ohľadom nesprávneho právneho posúdenia veci podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. dovolací súd dodáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia oprávneného boli opodstatnené, mohli mať za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, ale nezakladali by súčasne prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval, alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné, ale o taký prípad v danej veci nejde.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených oprávneným, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O. s. p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie oprávneného podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd však nepriznal povinnej náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania, pretože povinná návrh na jej priznanie nepodala (§ 151 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.